

ויברח אבשלום... ואבשלום ברח... ואבשלום ברח

לצח הוא מות יומת הרצח: (יט) **גאל הדם הוא ימית את הרצח** ...

Numbers 35:19 - *It is the blood-avenger who shall put the murderer to death; that is who shall put that person to death upon encounter.*

5. רמב"ם הלכות רוצח א:ב

מצוה ביד גואל הדם [להרג את הרוצח] שְׁנֵאָמַר (במדבר לה יט) "גאל הדם הוא ימית את הרצח". וכל הראוי לירשה הוא גואל הדם. לא רצה גואל הדם או שלא היה יכול להמיתו או שאין לו גואל דם בית דין ממיתין את הרוצח.

It is a mitzvah for the blood redeemer to kill the murderer, as Numbers 35:19 states: "The blood redeemer shall put the murderer to death." Whoever is fit to inherit the victim's estate becomes the redeemer of his blood. If the blood redeemer did not desire - or was unable - to kill the murderer, or if the victim did not have a relative to redeem his blood, the court executes the murderer...

6. ירושלמי מכות ב:ה

גמ' אמר רבי זעורא. תנא רבי שילא בר בינה... אח שמהך את אחיו אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו. תני רבי ליעזר בר יעקב... אח שמהך אחיו אין אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו

Rebbi Ze'ira said that Rebbi Shila bar Binah stated: ... if a brother smote his brother, the second brother **becomes** the redeemer of the blood to kill his brother.... Rebbi Eliezer ben Jacob stated: ... if a brother smote his brother, the second brother does **not become** the redeemer of the blood to kill his brother

7. רלב"ג שמואל ב י"ד:יא

(יא) ... ואפשר עוד שאעפ"י שהיה בן מות לפי משפטי התורה הנה היה יכולת למלך להצילו להוראת שעה :

8. בראשית כ"ז:מה

עד שוב אף אחיד ממך ושבך את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד :

9. רשב"ם בראשית כ"ז:מה

(מה) גם שניכם - אם יהרוג אותך גם הוא יהרג על ידי גואלי הדם :

10. בן אמוזג, "אם למקרא"

אמרה: איזה מכס שיהרג, אהיה שכולה יום אחד, כי ההרוג איננו, וההורג אחיו הוא שנוא בעיני כאיש זר ואויב וכאילו איננו, ועל כל פנים אשכל יום אחד משניכם.

1. מצ"ד (שם לח)

ואבשלום ברח וגוי – מתחלה אמר שברח ממקומו ואחר זה אמר שהלך אל תלמי ועתה בא לומר ששהה שם שלש שנים.

2. שמ"ב פי"ג

ויברח אבשלום וילך אל תלמי בן עמיהוד מלך גשור ויהי שם שלש שנים :

3. רמב"ם הלכות רוצח ד:ט

... שאף על פי שיש עונות חמורין משפיעות דמים אין בהן השתתת שובו של עולם כשפיעות דמים. אפלו עבודה זרה ואין צריך לומר עריות או חלול שבת אין כשפיעות דמים. שאלו עונות הן מעבירות שבין אדם למקום אצל שפיעות דמים מעבירות שבינו לבין חברו.

וכל מי שיש בידו עון זה הרי הוא רשע גמור ואין כל המצות שעשה כל ימיו שקולין כנגד עון זה ולא יצילוהו מן הדין שְׁנֵאָמַר (משלי כה יז) "אדם עשק בדם נפש" וגו'.

צא ולמד מאחאב עובד עבודה זרה שהרי נאמר בו (מלכים א כה כה) "רק לא היה כאחאב". וכשנסדו עונותיו וזכייתו לפני אלהי הרוחות לא נמצא עון שחיבו כלתה ולא היה שם דבר אחר ששקול כנגדו אלא דמי נבות... ויהי הוא הרשע לא הרג בידו אלא סבב. קל וחומר להורג בידו.

Although there are other sins that are more serious than murder, they do not present as serious a danger to society as murder does. Even idol worship - and needless to say, incest or the violation of the Sabbath - are not considered as severe as murder. For these sins involve man's relationship with God, while murder also involves man's relationship with his fellow man.

Whoever commits this sin is an utterly wicked person. All the mitzvot that he performs throughout his lifetime cannot outweigh this sin and save him from judgment. Thus, Proverbs 28:17 states: "A man weighed down with life's blood will flee to the pit."

Come and learn from the example of Ach'av King of Israel. He was an idolater so debased in his paganism that I Kings 21:25 says: "There was none like Ach'av who gave himself over to the performance of wickedness in the eyes of God." And yet when his merits and sins were weighed in the presence of the Lord of spirits, there was no sin that warranted his destruction and was not counterbalanced by a positive quality, except the blood of Navot... Now this wicked man Ach'av did not actually kill his victim with his own hands; he merely brought about his death. How much more so this condemnation should apply when a person kills another with his own hands.

4. במדבר ל"ה

(יז) ואם באבן יד אשר ימות בה הכהו וימת רצח הוא מות יומת הרצח: (יח) או בקלי עץ יד אשר ימות בו הכהו וימת

¹ (1822-1900) הרב אליהו בן-אמוזג (אם למקרא), איטליה

11. רד"ק שם לז

וַיִּתְאַבֵּל - דוד היה מתאבל על אמנון בנו כל הימים שזוכר אחר כן והם שלש שנים שהיה אבשלום בגשור :

12. מצודת דוד שם לז

וַיִּתְאַבֵּל - המלך התאבל על אמנון בנו כל ימי חייו :

13. רלב"ג שמואל ב' י"ג:לז

(לז) ויתאבל על בנו כל הימים - ר"ל ימים רבים כי אחר שלש שנים נחם על אמנון כי מת כמו שזכר אחר זה

14. אברבנאל (לז)

אבל מיתת אמנון שהיה איש שלם כמוהו ונפשו קשורה בנפשו, והוא היה בעיניו יורש המלכות ומת בחרב אחיו ולא בידי שמים, בלי ספק נגעה אליו הרעה והתאבל עליו כל הימים ולא קבלי דעתו תנחומין, ולא אמר על זה אני הולך אליו והוא לא ישוב אלי כמו שאמר על הילד.

15. בראשית ל"ז

(לד) וַיִּקְרַע יַעֲקֹב יַעֲקֹב שְׂמֹלְתָיו וַיִּשֶׂם שֵׁק בְּמִתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ יַמִּים רַבִּים : (לה) וַיִּקְמוּ כָּל בָּנָיו וְכָל בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיִּמְאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי אֶרְדָּ אֶל בְּנֵי אָבִי שְׂאֵלָה וַיִּבְדָּ אֹתוֹ אָבִיו :

16. רש"י בראשית שם

וימאן להתנחם - אין אדם יכול לקבל תנחומין על החי וסבור שמת, שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא על החי :

17. שמואל א ט"ו:לה-טז:א

וְלֹא יָסַף שְׂמוּאֵל לְרֹאוֹת אֶת שְׂאוֹל עַד יוֹם מוֹתוֹ כִּי הִתְאַבֵּל שְׂמוּאֵל אֶל שְׂאוֹל וַיִּקְוֶה נַחֵם כִּי הִמְלִיךְ אֶת שְׂאוֹל עַל יִשְׂרָאֵל : פ
וַיֹּאמֶר יִקְוֶה אֶל שְׂמוּאֵל עַד מָתִי אַתָּה מִתְאַבֵּל אֶל שְׂאוֹל וְאַנִּי מֵאַסְתִּיו מִמְלִיךְ עַל יִשְׂרָאֵל מִלֵּא קִרְנֶךָ שְׂמוֹן וְלֶךְ אֲשַׁלְחֶךָ אֶל יוֹשֵׁי בֵּית הַלְחָמִי כִּי רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מְלֶכֶךְ :

18. תרגום יונתן

וחמידת נפשא דדוד מלכא למפק על אבשלום ארי אתנחם על אמנון ארי מית.

19. רש"י

ותכל דוד – הרי זה מקרא קצר : ותכל נפש דוד, וכן תרגם יונתן : וחמידת נפשא דדוד, כמו : נכספה וגם כלתה נפשי (תהלים פ"ד:ג'), לשון תאוה.

20. רד"ק

אותה נפשו לצאת בעבור אבשלום מרוב תאוותו לו על דרך נפשי יצאה בדברו (שיר השירים ה':ו').